

Išvados apie ūkinę veiklą

Miškotvarkos projekte pateikta 1997 m. miškotvarkos suprojektuotų ūkinių priemonių apimtis 1998 – 2008 metams, jos įvykdymas, analizė ir įvertinimas. Taip pat panaudoti 1990 ir 2003 m. autorinės priežiūros rezultatai. Valstybinių miškų plotas kito. Todėl už ilgesnį laikotarpį analizei naudoti sąlyginiai dydžiai, daugiau dėmesio skiriant paskutino vykmečio duomenų analizei, ją atliekant 2008 m. inventorizuotame miško žemės plote (20700 ha). Išvados suformuluotos remiantis valstybinės reikšmės miškų rodiklių analize, o atskirais atvejais apimant ir visus miškus.

1. Miško plotų kaita. 1997 m. atskiriant urėdijos valdomus miškus, urėdijos miško žemės plotas sumažėjo 25%. Iki 2008 m. urėdijos plotas padidėjo apie 2000 ha, perduodant žemes skirtas miško veisimui, želdant urėdijos žemės naudmenas. Ilgą laiką buvęs stabilus neapaugusios miško žemės plotas (400-500 ha), 2008 m. inventorizacijos duomenimis padidėjo iki 940 ha. Kirtaviečių plotas padidėjo vykdant didesnės apimties pagrindinius kirtimus, miško aikštėmis pavadinta dalis želdytinų žemės ūkio naudmenų. Dėl tos pačios priežasties padidėjo ir kitos miško žemės plotas (miško laukymės, poilsiavietės, pašarų aikštelės, medienos sandėliai). Medynų plotas padidėjo 1400 (8%).

2. Miškų rūšinės sudėties kaita. Sygliuočių medynų plotas padidėjo 1194 ha arba 10% nuo buvusio jų ploto. Tai ženklus rūšinės sudėties pagerėjimas spygliuočių naudai. Eglynai buvo želdomi tiek kirtavietėse, tiek žemėje skirtoje miškui įveisti. Tuo tarpu pušynų plotas padidėjo daugiau inventorizavus medynais buvusias pelkes (5A,5B bonitetų pušynai). Beržynų plotas, nors ir nežymiai, sumažėjo ugdant bei kirtavietes atkuriant kitomis medžių rūšimis. Juodalksnynų plotas padidėjo 33%, želiant juodalksniams L, U ir P hidrotopų augavietėse. Drebulynų ir baltalksnynų plotas beveik nepakito. Medynų rūšinė sudėtis kinta vertingesnių medžių rūšių linkme.

3. Brandžių medynų tūris, kaip vienas iš svarbesnių miškininkavimo kokybės rodiklių, kiekvieną vykmetį pastoviai didėjo po 11% ir per 40 metų padidėjo hektare 79 m³ arba 35%, iš jų paskutiniame vykmetryje 34 m³ (11%), pagal vyraujančias medžių rūšis - pušynų 26 m³, eglynų 22 m³, beržynų 12 m³, drebulynų 31 m³, juodalksnynų 45m³ hektare. Urėdija medienos naudojimą vykdė pagal miškotvarkos projektą, visais laikotarpiais buvo kertama mažiau tūrio prieaugio, todėl vyko tolydus medienos tūrio kaupimas.

4. Miško atkūrimas. Per vykmetį (1998-2007) plynai iškiršta 2510 ha medynų. Želdinta 46 % kirtaviečių, savaime atžėlė 28%, dar neatkurtos kirtavietės užima 26% ploto. Įveista 1910 ha želdinių. Pagal būklę geri želdiniai užima 77%, patenkinami –23%, blogi – tik 0,1%. Žuvusių želdinių nėra. Želdintos rūšys vyrauja 98% plote. Želdinimo darbų kokybė, palyginus su ankstesniu vykmečiu, pagerėjusi. Plynose kirtavietėse vyrauja atžėlimas beržais 61%, juodalksniais 18%, drebulėmis 11%, spygliuočiais 8%. Netikslinės rūšys (D, Bt) sudaro apie 12%. Atžėlę jaunuolynai yra mišrūs, ugdymo kirtimais formuojami tikslinių medžių rūšių medynai. Pagal jaunuolynų rūšinę struktūrą, daugiau reikia atkurti pušynų.

5. Geri rezultatai miško genetikos ir sėklininkystės srityje –įveistos 4 sėklinės plantacijos, išskirti 3 genetiniai draustiniai, 7 sėkliniai medynai, 59 rinktiniai medžiai, iš kurių ruošiama sodinamoji medžiaga, modernizuotas medelynas, nemažai išaugintų sodmenų realizuojama kitiems miško naudotojams ir savininkams.

6. Miško naudojimas vykdomas technologiškai sutvarkytuose miško masyvuose. Pagrindinių kirtimų biržių sekomis formuojama laiptiška miško struktūra. 100 ha miško tenka 1,93 km kelių, iš jų 0,90 km su dirbtine danga. Nusausintos žemės užima 19% visų miškų. Tarp pelkinių augaviečių nusausinta 80% jų ploto.

7. Visuomenės poreikiams Rokiškio miškų urėdijos valdomuose miškuose išvystyta rekreacinė infrastruktūra – įrengtos 5 poilsiavietės, 22 atokvėpio vietos, 3 pažintiniai takai. 2007-2008 m. urėdija

atnaujino daugumą rekreacijos objektų, kurie yra gerai prižiūrimi, nors intensyviai lankomi, bet yra tvarkingi. Miškų urėdija dalyvauja aplinkosaugos renginiuose, organizuoja miškasodžio talkas, globoja jaunuosius miško bičiulius. 2008 m. visuomenei pristatytas videofilmas, apžvelgiantis urėdijos miškų vertybes ir populiarinantis poilsį gamtoje.

8. Miškų sanitarinė būklė per vykmetį pablogėjo dėl nepalankių veiksnių – nemažai pažeistų medynų, taksacijos metu rasta 24 tūkst. m³ sausuolių ir virtelių (0,6% nuo viso medynų tūrio). Apskaičiuotas natūralus metinis tūrio atkritimas sudaro 10 tūkst. m³. Urėdijos miškuose išvengta eglių kenkėjų platesnio išplitimo, ažuolų ir beržų džiūvimo.

9. Medžioklės ūkio rodikliai vertinami prieštaringai, ypač už ilgesnį laikotarpį. Didelis elninių žvėrių tankumas 1970-1990 metais padarė žymią žalą pušų jaunuolynams, eglynams bei antram eglių ardui, ko pasekmės jaučiasi dabar (medynai nestabilūs, sumažėjo neplėnų kirtimų galimybės). Jau keturis dešimtmečius elninių žvėrių kiekis 2-3 kartus viršija ūkiškai leistiną. 2008 m. elninių žvėrių dabartinė gausa sąlyginiais elniais apie 3 kartus viršija leistiną paskaičiuotą pagal teritorijos talpą. Užfiksuota eglių kamienų pažeidimai 926 ha plote, nukandžioti ūgliai 69 ha plote, tačiau dauguma pažeidimų yra ankstesnių metų. Didėja bebrų žala miškams (patvenkta 15 ha medynų ir 43 km melioracijos griovių). Siekiant sumažinti elninių žvėrių ir bebrų daromą žalą miškams būtina sureguliuoti žvėrių skaičių.

10. Urėdijos miškai sertifikuoti 2004 m., tai garantas, kad ūkininkaujama pagal tarptautinius reikalavimus – išsaugojant ir gausinant miško išteklius visuotinai pripažintais tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principais, subalansuojant ekonomines, ekologines ir socialines miškų funkcijas. Pagal miškų tvarumo rodiklius miškų urėdijos miškai yra našūs, stabilios būklės, vyrauja savaiminiai, mišrūs medynai, gausu biologinės įvairovės elementų.

Projekto vadovas A.Rutkauskas
2009 10 05